

Scopingsadvies Project-MER

Hernieuwing en uitbreiding Luminus site Ham

Initiatiefnemer:

Luminus NV
Koning Albert II laan 7
1210 Brussel

23 januari 2026
PRMER-3777-SA

1. Inleiding

Het voorgenomen project betreft de hernieuwing en uitbreiding van een energiecentrale. Deze energiecentrale wordt in het Gentse stadscentrum uitgebaat door Luminus NV op de site Ham (Ham 68, 9000 Gent). Op de site wordt elektriciteit en warm water voor het stadswarmtenet geproduceerd. De opwekking van energie op de site dateert van 1924. De uitbreiding betreft het vervangen van WKK's door warmtepompen.

Deze activiteiten zijn onderworpen aan de m.e.r.-plicht volgens het project-m.e.r.-besluit¹, met name:

Bijlage I

2 a) Thermische centrales en andere verbrandingsinstallaties met een warmtevermogen van ten minste 300 MW.

Het Team Omgevingseffecten ontving een aanmelding met vraag om scopingsadvies op 30 juni 2025. Het Team Omgevingseffecten vroeg adviezen bij de administraties en openbare besturen (zie bijlage).

Het Team Omgevingseffecten stelt dit scopingsadvies op met het oog op de methodologie van het MER. Zij houdt rekening met de principiële verplichte onderdelen van een project-MER op basis van art. 4.3.7. van het DABM² en de ontvangen adviezen.

Dit scopingsadvies heeft betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het project-MER. Het project-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld werd in de aanmelding en aangevuld/aangepast worden volgens de specifieke vereisten die in dit scopingsadvies geformuleerd zijn.

2. Verantwoording, beschrijving project en alternatieven

Aanvullend op de aanmelding moeten de **volgende punten beschreven of aangepast worden**:

- Bijlage 2 geeft geen overzicht weer van het verloop van de m.e.r.-procedures, maar lijst de erfgoedobjecten op.
- De benaming LNE Afdeling Milieu-inspectie bestaat niet meer. Pas dit in het dossier aan naar de afdeling Inspectie en handhaving van Departement Omgeving.
- Fluxys vraagt om te allen tijde rekening te houden met voorzorgs- en veiligheidsmaatregelen inzake aanwezige aardgasleidingen.

Het MER moet **bijkomend** de milieueffecten van **volgende alternatieven onderzoeken** en beoordelen:

- nulalternatief: In hoofdstuk 6.1 wordt het volgende geconcludeerd: 'Het nulalternatief impliceert dat er geen effecten zijn. Dit alternatief hoeft dan ook niet verder behandeld te worden.'

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd zoals van kracht d.d. van ontvangst aanmelding op 30 juni 2025.

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk (DABM) zoals van kracht d.d. van ontvangst aanmelding op 30 juni 2025.

Echter wordt even erboven beschreven dat bij het wegvallen van beleving van het stadswarmtenet dit zou betekenen dat alle gedistribueerde warmte die momenteel grotendeels opgewekt door hoog efficiënte WKK's, zou moeten opgewekt worden door decentrale stookinstallaties bij de diverse klanten, wat zou resulteren in een grotere CO₂-emissie. Er zijn dus wel effecten te koppelen aan het nulalternatief, de motivatie moet daarom aangepast worden.

Inzake uitvoeringsalternatieven gaan de deskundigen na of er relevante BBT-studies of BREF-nota's beschikbaar zijn en toetsen het bedrijf/project hieraan. De BBT toetsing moet duidelijk terug te vinden zijn door bv. de checklist BBT/BREF tabelmatig toe te voegen.

3. Algemene en methodologische aspecten

De afbakening van het studiegebied moet voldoende gemotiveerd worden per discipline, rekening houdend met het feit dat het studiegebied zowel het projectgebied als het gebied waar effecten zich kunnen voordoen moet omvatten. De ruimtelijke afbakening moet voor elke discipline duidelijk tekstueel omschreven worden en indien mogelijk, voorgesteld worden op kaart.

De referentiesituatie is dat de energiecentrale aanwezig is, maar niet in exploitatie is. Zoals beschreven in het document, is dat het greenfield scenario. Voor een hervergunning kan de referentiesituatie niet gelijk zijn aan een bedrijf in werking, gezien de effecten van de volledige site in beeld moeten worden gebracht. Om verwarring te vermijden, moet het actuele referentiescenario hernoemd worden naar het huidige scenario of de actuele situatie en het greenfieldscenario benoemd worden als het referentiescenario. Gebruik de juiste benaming in het volledige dossier. Geef ook aan of de referentiesituatie gelijk is aan het nulalternatief.

Geef aan waarom er 2 geplande situaties zullen beoordeeld worden, namelijk een scenario met loutere hervergunning en een scenario met hervergunning en uitbreiding (installatie warmtepompen). Zal de vergunningsaanvraag bijgevolg ook in twee fasen aangevraagd worden? Indien gekozen wordt voor een vergunningsaanvraag met uitbreiding is het mogelijk niet relevant om in elke discipline dit onderscheid te maken en kan gescopt worden per discipline waar het relevant is dit onderscheid te maken.

In het MER moet duidelijk aangegeven worden met welke **ontwikkelingsscenario's** al dan niet rekening gehouden wordt bij de beschrijving van een referentiesituatie, en moet voor elk ontwikkelingsscenario duidelijk gemotiveerd worden waarom. Er moet ook aangegeven worden voor welke disciplines de ontwikkelingsscenario's al dan niet relevant zijn. Dit moet beschreven worden in een algemeen hoofdstuk voorafgaand aan de effectbespreking per discipline.

Wanneer er tijdens het opstellen van het project-MER nieuwe ontwikkelingsscenario's naar boven komen, moeten deze toegevoegd worden.

Cumulatieve effecten moeten onderzocht worden.

De **methodologie voor de effectbeschrijving en -beoordeling** moet voor **elke discipline** in het project-MER duidelijk en transparant omschreven worden. Tevens moet per discipline aangegeven worden op basis van welke criteria een effect beoordeeld wordt.

Het resterend effect na de milderende maatregelen moet aangegeven en gekoppeld worden aan het gehanteerde beoordelingskader. De effectenbespreking en -beoordeling moet transparant

gebeuren en aan de hand van volgende terminologie: aanzienlijk negatief (-3), negatief (-2), beperkt negatief (-1) en verwaarloosbaar of geen effect (0).

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de milieueffecten moet, als aanvulling op de aanmelding, voldoende aandacht besteed worden aan het volgende:

Discipline lucht:

- Verduidelijk waarom er in de huidige situatie geen sprake kan zijn van significante abnormale emissies en dit ook niet wordt verwacht in de geplande situatie.
- Gebaseerd op de discipline lucht wordt geconcludeerd dat de geïdentificeerde parameters SOx, ozon, N2O, CH4, PAK's, metalen, PM2.5 en PM10 niet relevant zouden zijn voor de discipline mens-gezondheid. Het is daarom belangrijk dat in de discipline lucht gemotiveerd wordt waarom geen enkele van de typische polluenten uit tabel 14.2 (buiten NOx) relevant zijn.
- Er moet getoetst worden aan de toekomstige Europese luchtkwaliteitsnormen in 2030.
- Verduidelijk in het MER waarop de modellering van luchtemissies steunt (bv. VLAREM II-EGW, VLAREM III-EGW, emissiemetingen, bijzondere voorwaarden,...).
- Met betrekking tot de bijzondere voorwaarden stelt GOP het volgende:
Er wordt een voorwaarde vermeld met NOx-normering voor de STEG. Er is een GPBV-evaluatie gebeurd voor de BREF LCP waaruit volgde dat deze voorwaarde geschrapt diende te worden. Bij deze evaluatie werd immers vastgesteld dat VLAREM III een strengere emissiegrenswaarde bevat dan deze bijzondere voorwaarde. Er is daaropvolgend een dossier ingediend (OMV 2019074823) maar er werd geen bijstelling van de voorwaarden gevraagd. GOP wil benadrukken dat er steeds voldaan dient te worden aan de strengere EGW van VLAREM III en dat bijgevolg niet op deze bijzondere voorwaarde kan worden gesteund. Er is immers geen ministeriële afwijking toegekend op VLAREM III. In de omgevingsvergunningsaanvraag dient de schrapping van de bijzondere voorwaarde m.b.t. NOx voor de STEG mee opgenomen te worden. Ook in het MER dient dit vermeld te worden bij de bespreking van de bijzondere voorwaarden.

Discipline water:

- Voor dit deel is de MER-Fiche Water - Impact lozing bedrijfsafvalwater relevant. De lozing van bedrijfsafvalwater gebeurt, na fysicochemische waterzuivering, op het openbare rioleringsnet en gaat naar een RWZI. Bijgevolg is deel 2 relevant: '*2. Ingriep lozing afvalwater, effectgroep infrastructuur*'.
- Het dossier bevat geen details over de waterzuiveringsinstallatie, de (aan te vragen) lozingsnormen en van de RWZI. Daarom, en gezien ook het advies van VMM - afvalwater, raden we aan een tweede scopingsadvies te vragen.
- In de geplande situatie is er sprake van een koudelozing in het Handelsdok bij ingebruikname van de warmtepompen. Ook in de huidige situatie wordt koelwater opgenomen en geloosd - bijgevolg is ook warmtelozing voor huidige situatie relevant en moet dit ook beoordeeld worden (cf. hervergunning). VMM - afvalwater vraagt ook een

vergelijking met het vorige MER en modellering van zowel de warmtelozing van het koelwater als de koudelozing van de warmtepomp. Bij de beoordeling van de impact voor de lozing van de warmtepomp en de koelwaterlozing dient rekening gehouden te worden met de worstcase situaties (zomer/winter): delta 3 °C en 25 °C. Deze worstcase impact kan op basis van realistische combinaties van beide te lozen stromen bijkomend berekend/gemilderd worden.

- Verder merkt VMM - afvalwater het volgende op:
 - o Uit overleg blijkt dat het bedrijf hetzelfde debiet voor de nieuwe lozing warmtepomp (koud water) als voor vergunde lozing koelwater (warm water) wenst. VMM stelt dat voor beide lozingen een apart debiet gevraagd dient te worden en ook apart gemonitord (kwaliteit en debiet) moet kunnen worden. Beide lozingen dienen apart controleerbaar te zijn: koudelozing vrijgesteld van heffingen - koelwaterlozing niet.
 - o Koelwater: Afstemming debieten en concentraties op basis van meetgegevens/productie.
 - o Onderzoek een alternatief voor lozing van bedrijfsafvalwater op oppervlaktewater in plaats van op de riolering, hierbij is de Wezertool relevant. Gebruik hiervoor het aangepast stappenplan, versie 1 juni 2025.
- Er moet een duidelijke waterbalans opgenomen worden in het MER van de huidige en geplande situatie. Hieruit moet ook volgen welk deel van het koelwater wordt hergebruikt en waarvoor en of er hergebruik is van hemelwater en effluent van de waterzuivering.
- Voor de uitbreiding is er geen grondverzet, geen bemaling en geen bijkomende verharding nodig. Aftoetsen van de stedenbouwkundig verordening inzake hemelwater is niet relevant.
- Er is sprake van buffering van hemelwater. Wat gebeurt er met het hemelwater na buffering: lozing, infiltratie of hergebruik? Er moet bekeken worden welke mogelijkheden er zijn voor hergebruik.
- De Vlaamse Waterweg vraagt een toelichting van de wijze waarop er zal gefilterd worden om warmtewisselaars en leidingen te beschermen en van de mogelijke onderhoudssystemen om de aquathermische installatie proper en werkbaar te houden. Bespreek in het MER de impact hiervan op visvriendelijkheid, op andere biota en de kwalitatieve en kwantitatieve beschrijving van eventuele lozingen door het filter- en onderhoudsproces.

Discipline geluid & trillingen:

- GOP merkt op dat bij discipline geluid & trillingen enkel over geluidshinder gesproken wordt. Er wordt geen verduidelijking of motivatie meegegeven waarom trillingen niet worden meegenomen in de beschrijving/beoordeling. Zowel in de referentiesituatie als in de geplande situatie worden enkel de geluidsemissies/immissies vermeld. Voor trillingen wordt verwezen naar pompen, koelers en compressoren. Wat met de turbines en WKK-installaties? Vermoedelijk zijn deze uitgerust met trillingsdempende mechanismen en dus in se wel installaties die mogelijk trillingen kunnen veroorzaken. Neem deze beschrijving/beoordeling op in het dossier.

Discipline biodiversiteit:

- De risicoatlas rond vleermuizen is geactualiseerd in 2025.
- ANB bevestigt het volgende: De site is gelegen in industriegebied, er zijn geen natuurwaarden. De enige mogelijke effecten voor biodiversiteit zijn emissies naar de lucht. Deze zullen in kaart worden gebracht. De impactscore (worstcase emissies) moet worden berekend, en getoetst aan het stikstofdecreet ANB gaat akkoord met de voorgestelde methodieken en beoordelingskaders.

Discipline mens-gezondheid:

- Zie hiervoor ook de opmerking in verband met de chemische stressoren bij discipline lucht.
- Verduidelijk waarom B&B 's, hotels, jeugdverblijven en vakantiewoningen relevant zijn bij het beschrijven van het studiegebied.
- Verduidelijk in de samenvattende tabel op wat het 'aantal' slaat; gaat het om het aantal scholen, sportterreinen, ziekenhuizen, etc. of om het aantal personen die aanwezig zijn?
- GOP heeft volgende opmerking over de fysische stressor trillingen: In tabel 14.3.5 wordt gesteld dat de stressor geluid uiteraard een evaluatie van geluidshinder is, maar verwijzen naar geluidshinder bij de stressor trillingen is niet correct. Trillingshinder kan niet gelijkgesteld worden aan geluidshinder. Dit moet aangepast worden.

Discipline mens-mobiliteit:

- Stad Gent vraagt rekening te houden met het volgende:
 - o Als er wijzigingen zouden dienen te gebeuren aan het aantal fiets- en autoparkeerplaatsen omwille van een wijziging in verwacht aantal medewerkers en/of wijziging naar duurzamere modal split, lijkt het omwille van de specifieke activiteit van het project best om uit te gaan van het verwacht aantal medewerkers en de modal split (dus het mobiliteitsprofiel). Op die manier kan dit op maat afgestemd worden. Voor wat betreft de inrichting/afmetingen van eventuele (bijkomende) fietsparkeerplaatsen dienen de [stedelijke parkeerrichtlijnen](#) gevolgd te worden.
 - o Naast het [mobiliteits-, parkeer-, en circulatieplan](#) van de stad Gent, dient ook rekening gehouden te worden met het relatief recente [Regionaal Mobiliteitsplan 2030-2050](#) van de vervoerregio Gent. Er dient door de aanvrager gecheckt te worden of er hieruit zaken zijn die relevant zijn voor het project.
- Gezien er een hervergunning en uitbreiding voorzien wordt, moeten de huidige en toekomstige effecten in de discipline mens-mobiliteit onderzocht en beoordeeld worden.

Discipline klimaat:

VEKA geeft aan dat het MER op zijn minst de volgende zaken moet bevatten:

- De verwachte impact van het project op de BKG-emissies tijdens aanleg en exploitatie, minstens voor scope 1- en scope 2-emissies.
- Een reductietraject voor deze BKG-emissies met potentiële sleutelementen richting klimaatneutraliteit in 2050.
- Een analyse naar de impact van deze sleutelementen op de footprint van de installatie.

Externe Veiligheid:

De site van Luminus ligt binnen de consultatiezone van hogedrempel Seveso-inrichting Christeyns NV. In het onderdeel Externe Veiligheid moet minstens kwalitatief nagegaan worden of er mogelijk een verhoogd risico op zware ongevallen is voor de Seveso-inrichting door de site en/of de geplande wijzigingen omwille van indirecte effecten/externe gevarenbronnen.

Ook de volgende onderdelen moeten aan bod komen in het MER (cf. richtlijnenboek Algemene methodologie):

- de leemten in de kennis
- de eventuele opvolgings- en monitoringsmaatregelen
- een afzonderlijke discipline-overschrijdende samenvatting (inclusief de milderende maatregelen)
- een niet-technische samenvatting.

Ook in de samenvattende hoofdstukken rekening houden met de opmerkingen in dit scopingsadvies.

4. Goedkeuring team van erkende MER-deskundigen en MER-coördinator

Zoals voorgesteld in de aanmelding wordt het MER opgesteld door een erkende MER-coördinator en door volgende erkende MER-deskundige: lucht, water, geluid en trillingen, biodiversiteit, mens-gezondheid, bodem en mens-mobiliteit. De coördinator zal ook landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie en klimaat behandelen.

Het in de aanmelding voorgestelde team van erkende MER-deskundigen en de erkende MER-coördinator wordt goedgekeurd. Er wordt wel opgemerkt dat MER-deskundige Yves Verlinden enkel deskundige is voor het deeldomein luchtverontreiniging en niet voor geur en dus niet voor de volledige discipline lucht. Specificeer dit in het ontwerp-MER.

Wijzigingen aan het team van deskundigen in de loop van de m.e.r.-procedure moeten gemeld worden aan het Team Omgevingseffecten.

Digitaal getekend

Door Isabel Jacobs

Afdelingshoofd
Afdeling Instrumenten en Programmatie

Bijlage

Lijst met de instanties die gereageerd hebben (schriftelijk of aanwezig op overleg) en betrokken worden in de verdere procedure:

- Departement Omgeving, GOP, Omgevingsgebieden, advies Milieu/Ruimte
- Departement Omgeving, GOP, Team Omgevingseffecten - Externe Veiligheid
- De Vlaamse Waterweg
- VMM - afvalwater
- VMM - lucht (geen opmerkingen)
- ANB
- OVAM
- Departement Zorg (geen opmerkingen)
- VEKA
- Fluxys
- Stad Gent
- Provincie Oost-Vlaanderen – dienst Integraal Waterbeleid *

* Deze instantie(s) heeft/hebben aangegeven niet verder betrokken te willen worden in de procedure.

Lijst met de instanties die niet gereageerd hebben:

- Departement Omgeving, BJO, Team Leefomgevingskwaliteit
- Departement Omgeving, VPO, Team Gezondheid
- Onroerend Erfgoed
- Havenbedrijf Gent - North Sea Port
- Elia
- Provincie Oost-Vlaanderen